

สหัสเดชะ

สหัสเดชะ เป็นรากษส ภายหลังชาว 1,000 พักตร์ 2,000 กร หน้า 5 ชั้น ปากแฉะ ตาโพลง ทรงมงกุฎขี้
 ร้างกายสูงใหญ่ตั้งเขาคักรรณ มีอาวุธที่ล้ำคณคือ ตรีบนองชี้ต้นตายตีปลายเป็นที่พระพรหมประทานให้
 มีฤทธิ์คือตันชีตายปลายชีเป็นแฉะ ได้รับพรเมื่อขำตีกรหรือคัตร์เห็นลงหนินหายไปได้โดยความกลัว
 เป็นเจ้าเมืองบางตาล มีน้องชายชื่อ มุลพลัม และเป็นเพื่อนรักกับ ทศกัณฐ์ จึงไปช่วยทศกัณฐ์รบกับ
 กองทัพ พระราม พร้อม มุลพลัม โดยขึ้นรถรบที่มีขนาดมหึมาพขนาดที่ขนนางกำนัลไปได้ถึงห้าร้อยนาง

เห็นสหัสเดชะฤทธิรงค์

ทรงรถอยู่กลางพลจันทร์

กายใหญ่ตั้งเขาคักรรณ

พักตร์นั้นถึงพันพักตรา

พันเขี้ยวเขี้ยวขวาวขวองไซตี

ยาว๑๑กน๑กโษษฐียักษา

ตาแดงตั้งแฉะสุริยา

สี่องพันหัตถากุมอาวุธ

บทกลอน : ธีระรามเกียรติ์

ผู้แต่ง : สันตภรวิเศษยอยุธยา สมิยกรงธนบุรี และ สมิยกรงรัตนโกสินทร์

ศัพท์เฉพาะ ตำนานพระในรามเกียรติ์ ลำดับ ๑๖

โดย นักกลอน KU ๒๗

ศัพท์เฉพาะ

รากษส...ยักษ์ร้าย...กายเขี้ยวเงา
ดุจ ไทศราธ...ขุนเขา...อัครกรรมนี้
ศัพท์เฉพาะ นามกระเดื่อง เลื่องปถพี
ด้วยฤทธิ์ มีอนันต์ เขี้ยวราทรอน

หนึ่งพันพัทตร์ ปากเบะ แลยะอ่า
มีใบหน้า...ทำขึ้น..พันเขี้ยวอ่อน
ตาลุกโพล่ง โป่งพอง ๑๑๑พันกร
ยามหนึ่งนอน...อุ่นกาย...กายพลัดวัน

เจ้าครองเมือง บางตาล อันโอ้อ่า
มีน้องยา ขี่อูบุญพ้อม นามนำพัน
เป็นเพื่อนรัก สลักจิต ขัดผูกพัน
กับทศกัณฐ์ ปานญาติ มีชาติต่อน

พรหมประทาน พรให้ ได้มีฤทธิ์
เพื่อปราบอมิตร คัดร้าย ในสมร
หากผู้ใด...หมายมัน...มั่งงราทรอน
จักเด็กร่อน...ถึงตาย...ฉายชีวา

สหัสเดชะ...ยะโส...โอษฐ์ใหญ่
จึงมอบให้ มุลพลัม นำทัพย่น
เอกราช...มีระย่...เข้าต่อกร
ต่ออสูรคร พระลักษมณ์ บักรอกนั้น

มุลพลัม ต่ออสูร กลายเป็นผี
ชอกช้ำฤดี มิคลาย ใจโศกตัณห์
สหัสเดชะ อามาท คิดพาดพัน
เอกรโรมรัน หลั่งแก้แค้น แทนพระองค์ตน

ถูกหนุมาน ขาญสมร ตีต่อเนื้อ
ต่ออินทร์...ต่อตาย...กายบีบ
พบสุดหมาย ปลายทาง ท่างมงคง
เกิดจากพล...แห่งกรรม...ที่ทามา

ผู้ประพันธ์ : โกวิท ธีรวิโรจน์

อิเหนา

อิเหนา ยักษ์จอมเขี้ยว เมืองปาตาด
มีหนึ่งพัน พักตรา ภายขาด
ดองพันมือ หน้าห้าชั้น พันเขี้ยวขาด
ดาไฟดองพรวด ปากแฉะ มงกุฎขี้

ยักษ์รากษดาแดง แดงดุริยา
มีกายา ปานอัศจรรย์ อันสูงใหญ่
ถือกระบอง ตักตีตีตี ฤทธิไกร
ได้พรชัย ลากพระพรหม บรมเทวา

ยักษ์ย้งพร ลำคัมภ์ อันสี่ขา
ใครพบหน้า ตกใจกลัว ระวังเอา
ด้วยพรชัย อันเกรียงไกร ลากพรหมา
แรกสบตา ไม่กล้าตี วิ่งหนีทันใด

น้องชายชื่อ มูตพลัม กำยำลักษณะ
เป็นเพื่อนรัก ทศกัณฐ์ ราชันใหญ่
เพราะรักเพื่อน เหมื่อนญาติ ตัดสินใจ
ชวนน้องชาย มูตพลัม ค้ำทศกัณฐ์

ทำสงคราม กับพระราม ทาดล้มไม่
รอดีกใหญ่ มโหฬาร อันแข็งขัน
สามารถบรรทุก ห้าร้อย นางกำนัล
รถใหญ่ครั้น ทหารลิง วิ่งหนีกระด้าง

เดชพรพรหม ช่มฉิ่ง ให้ฉิ่งหนี
ครดี จ้าระหวั่น ขลุ่ยหล่นหาย
ฉิ่งหนีไป ไม่ต่อตี ยักษิมชัย
ยกทัพใหญ่ กล้วยบาตาด ต้าราญใจ

คงปล่อยให้ มุลพล้ม ทำศึกหนัก
กับพระลักษมณ์ ตัดต่อตัด ขี่ดงามใหญ่
ยักษิมมารถ ขัดหอก ยอกย่อนไป
ฝ่ายพระลักษมณ์ ยักย้าย เมียงกายทัน

ลักษมณ์ได้กล้วย มุลพล้ม กรำดมร
ลักษมณ์แผลงคร ตักตีตีตี ฤทธิสุดด้าน
ยักษิมต่องคร พระลักษมณ์ ตักษยพลัน
ลั่นสาดตะ โคลกตีลย์ กล้วยกระไร

แค้นเหลือหลาย ตัดทัพใหญ่ ไปแก้แค้น
เอาลัยแสน อุนษา น้ำตาไหล
โกรธพระลักษมณ์ พรากชีวิต พิชิตน้องชาย
ขอผู้ตาย ไประย๑ ต่อไพร

หนุมาน แผลงกาย ให้ต่อออย
ฉานรน้อย อ้อยเหี่ยว๑ เมื่อยักษ
นำร็กนำขัง ตั้งฉานร ขื่อนกาฮี
หลอกผู้ตี เรืองฤทธิ ที่กระบอง

กระบวนอักษร ขี่ต้นตาย ขี่ปลายเป็น
ฤทธิพอนพิน เด่นคาถา คราครนอง
ฉานรแปลง แฉ่งประจักษ์ แสบลักกระบวน
ฉากครอบครอง ของอักษร หักทิ้งไป

สิงเสือกแฉ่งแปลงกาย ไหญ่เทียมพรหม
โสมถ่อม ระดมพลัง ยี่งอักษรใหญ่
สิงกับอักษร ปะทะกัน สนั่นไพร
ฝ่ายอักษรใช้ ภูเขาท่อม สิงคุ้มทัน

สิงให้ทาง รุ่งตวัด สหัสเดชะ
ด้วยพลัง กำลั้ง ตั้งขังถาวร
ยกไปเฝ้า พระราม นามตระการ
เหล่าบริวาร เฮ้ยหยัน ลั่นไฮไฟ

หนุมนาน ใจดีรี ตัดดีริยะ
สหัสเดชะ อัปรา ขี่วาทักษัย
วีรกรรม สิงเสือก เกสือกกัถภัย
เจ้ายักษ์ร้าย ฝ่ายฤทธิ พิษสงคราม

สหัสเดชะ แปลว่า ฤทธานับพัน
ทศกัณฐ์ ติบเตียร เขี่ยนสนาม
เป็นรูปปั้น ยี่นคู่ ประตุอาราม
วัดอรุณ ราชวราราม วัดพระแก้ว

ผู้ประพันธ์ : สติติย์พันธ์ ธรรมสติติย์

รักกันมากนักหนาหาดีมีเสียน
ยามเมื่อเพื่อนได้ตร้อนร้อนเรียวหา
สัตว์สี่เท้าจะพร้อมมูลพลัมนำทัพมา
ขัวยศกัณฐ์เจ้าองการบพระราม

พลพรรคทัพพระรามอร่ามมิ่ง
เหล่าพลลิงกัลป์ยักษ์สุดทักห้าม
สิงหนไถ้น้ำทะเลอันเหือดครั้นคร้าม
สัตว์สี่เท้าจะหยาบยกทัพกลับกรุง ไก่

ปลัดอยมูอพลัมสู้รบพบพระลักษมณ์
ถูกครบักจนชีพวายตายตักษัย
สัตว์สี่เท้าจะจึงยกทัพถุกกลับไป
แก้แค้นให้พี่น้องชายแต่ตายตาม

สัตว์สี่เท้า (๓)

ด้วยเหตุเพราะจะล่าใจทำให้พ่าย
ถูกหนุมานแปลงกายไปหลอกถาม
ให้มายากลอุบายจนได้ความ
เมื่อถึงยามรบจึงรู้คู่ทำลาย

สัตว์สี่เท้าจึงพลาดท่าหน้าสังกร
ถูกหนุมานชิงกระบองไปครองได้
ชูชัยหยันหนานสักพักทักทิ้งไป
เหลือแต่กายกับกำลังตั้งนับพัน

ผู้ดีด้วยมือและกายไร้อาชุร
ในที่สุด ไม่สามารถมีอายุตำน
ผู้ไม่ได้ถูกจับมัดสุดหัดทาน
ถูกฆ่าตายอย่างทรมาณตามนี้เองนภีย

ศัพท์สโตชชะ (๔)

ดีด้วยเพราะดูเกรี้ยวกราดมาดุดัน
ฤทธิก็มากตั้งทศกัณฐ์อันโหดร้าย
ใครพบเห็นใจเต็นร์อกสัดจะตาย
ร่างสูงใหญ่เป็นยักษ์ที่มีตักดา

ศัพท์สโตชชะจึงเป็นยักษ์สัก ได้เห็น
ยืนโดดเด่นเป็นเทวารบาลรักษา
ประจัญหน้าพระอุโบสถของสโองวัดวา
เห็นเสงายืนเฝ้าอยู่คู่ทศกัณฐ์

คือวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
และวัดอรุณราชวรารามงามขณะนั้น
มีสโองตมท่นยักษ์เพื่อนรักกัน
คือศัพท์สโตชชะและทศกัณฐ์นั้นเองเอย

ผู้ประพันธ์ : ๑๑พร สุวรรณปากแพรก

อิทธิเดชชะ (๑)

จะกล้าถึงพวกเหล่าของเหล่ายักษ์
สมานสมัคร สามีคดีนี้หนักหนา
เป็นเพื่อนรักเหล่าพงศ์กรุงองกา
ของพญารากษสทศกัณฐ์

มีเมื่องหนึ่งรำลึกชื่อปางตาต
คู่ขลุ่ยราญพวกพ้องครองเขตชั้นผู้
เจ้าเมื่องคืออิทธิเดชชะคนสำคัญ
มีหน้าบหนึ่งพันเจียรใจงยาต

ลักษณะสูงใหญ่กายล้ำสัน
สูงตั้งเขาอัศจรรย์มีพิศवाद
มี๑๑๑พันกุม๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑
ตาดีแดงเบริยบรา๑๑๑๑๑๑๑

อิทธิเดชชะชื่อตีมีความหมาย
มีกำลังมากมายดุแข็งขัน
ให้หนักแล้วท่าทางนั้นดูตัน
กระบองวิเศษป้องกันพรหมประทาน

กระบองวิเศษต้นชาติตายปลายชื่อเป็น
ศัตรูเห็นนิกรยามยามหักท้าว
ได้รับพรจากพระพรหมแม้รอนราญ
ช่วยชนะตามต้องการไม่อาจตาย

ลหฺลัดดะ๑กรบไม่พบทพ
จิงยฺอนกดับคินลึนถึนถถาน
เข้าใจผิดคิดค้ตรุ่น๑ยประมาณ
ทรุตฤ๑การเหลือร้บักดับลงกา

ลหฺลัดดะ (๒)

ยงไว้แต่มูลพดัมเข้าหาญหัก
ต๑ผู้กับพระลัภษมนลึนถาถนา
ต๑องครพลายวาทเลียบดูรา
ดับชึวาวางวายพ่ายแพ้ไป

เหล่าทหารพ่ายทัพยับเขินยั้ง
ทิงทุกลึจ้บริบรูตลุตขานไซ
ดูปราชมูลพดัมนึนลึนใจ
ต๑องครอยู่กลางไพร ไม่กดับคิน

พระเชษฐา ได้ฟังคดุมคลั้งโกรธ
ล๑องพันดาแดงโรจนให้เหลืออึน
เกิดความแค้นลหฺลัดถึนถล้ากลึน
ยกทัพคินแรงเร้าเข้าโรมรัน

ลั้งไพรพล๑ต๑ติกริธาทพ
แก้แค้นให้กับอนชาก็๑ดลึ
เจ้าคร๑งเม็๑งบางดาถฤทธิ๑นึนถึ
ค๑งกระบ๑งฆ่าพันไม่เกรงใคร

ฝ่ายพิภพคาดการณ์ญาณวิเศษ
ต้องเกิดเหตุสู้รบไม่จบได้
สุดท้ายจะหากรู้ถึงความนัย
ว่าผูกพันสัมพันธ์ใจในสงคราม

ต้องโกรธแค้นแทนองค์อนุชา
ยกทัพมาต่อสู้ไม่เกรงขาม
รณรงศ์ยากจนระคึกถูกถาม
ฤทธิวิธื่องนามกระบองวิเศษสร้างเภทภัย

จึงวางแผนแค้นแค้นแก้ปัญหา
หมุนมานแปลงกายไม่สงสัย
เป็นลิงเผือกสั่งวานรยั้งตามไป
หาทางเข้าทัพใหญ่ไม่ซ้ำที่

เจ้าลิงแปลงแกสั่งลิงเจ้าตัดหน้า
ราชรถสิ้นถลาตามวิถี
สารพัดชิงบังเหียนไม้ธนู
พลายักษ์ชิงจนตัวหักคะมำ

สุดท้ายจะแลนโกรธพิโรธหนัก
ด้วยประตักษ์แฉงเหตุหน้าถล่ม
วานรน้อยรับแฉงถ่วงคำ
ไต่เข้ากรรมเจ็บแค้นแค้นทุกขใจ

ทัพพระรามเข้าตีเมืองจันทบูร
พาตีแพ่สิ้นชีพพิทักษ์
ให้ได้อศวรอันหนักสิทธิ์หนักเกรียง
แสนอาลัยชานนมตรมน้ำตา

พระรามให้สุครีพเข้าครองเมือง
มีแต่เรือธงทุกทางสร้างปัญหา
เหล่าอาหรรตูกบงคับให้กริธา
ขึ้นเข่าขำมโนมาต่อกร

ได้ยินเสียงงูทองทัพตั้งไกลตัด
ด้วยเกรงกลัวโตดหนีด้วยสังหารณ์
วิ่งตัดหน้าราชรถเร่งรีบจร
กราบวิ่งถอยนัยกโทษโปรดเมตตา

ด้วยใจอ่อนทำอสุห์สโตชะ
ไม่ปล่ดะปล่ดะสิงห์น้อยศ้อยหรงหา
ให้ติดตามตนไปแล้วโคลคลา
นั่งข้างหน้าราชรถสุริยกานต์

หนุมาณภาพสมรอันอนนช
หรงเหล่าญาติแม่พ่ออีกลูกหลาน
ด้วยใจอ่อนแล้วครองเมืองบางตา
สั่งสั่งการให้ช่วยด้วยเห็นใจ

หากได้พบฉนวนรั่วอันที่อยู๋
ให้ถ้ามตุ้รู้เห็นเป็นฝ่ายไหน
หากพวกสังขฉนวนร ไม่เป็นไร
ให้ลับตัวเอา ไว้มาเลี้ยงดู

ทนมานตุ้ใจ ใจใ้ส่ำเรื่อ
แกสังฆารยาน้ำตาเล็ดทำอดสู
ขฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ปากเจ็ดขุพญายักษ์ให้เทสิงดม

สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้
ให้ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
มฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ทนมานตุ้สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้

ได้ครฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ขุขุขุขุขุขุขุขุขุขุขุขุขุขุขุ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
เทียบประมาณรูปทรงฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้
สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้สั้
กระที่บเท้าราชธฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ทำลายไปเสี่ยสั้สั้สั้สั้สั้สั้

สหัสไตรชะ โกรธแค้นที่เสียท่า
เผ่ากรุ่นดำหนุมนไว้ตั้งดีศรี
มาหลอกลวงเอาคทาหวังดีดี
ให้เสียที่ เกิดเป็นภายนายหน้าตน

หนุมนรู้เองตอบในการศึก
คนฉลาดล้ำลึกนึกเห็นผล
ทำสงครามการยุทธ์ด้วยเล่ห์ทรหด
วางแผนอย่างแยบยลจึง ได้ชัย

หากอยาก ได้คทาอาวุธร้าย
จะทำลายให้เห็นเป็นไฉน
หักกระบองสองที่อนโยนคืนไป
ทิ้งเยาะเย้ยโยไฟไว้ไมตรี

หนุมนร่างใหญ่ยักษ์ปักหลั่น
เข้าโรมรันต่อสู้กับยักษ์
งมฆ่าเหล่าไพร่พลเอสุรี
สหัสไตรชะว่าอฤดีเกือบวางวาย

ผู้ไม่ได้เจ็บช้ำแสนสหัส
ถูกทางสิงบีบริดแทบร่างสลาย
หมดแรงผู้รู้ดีไม่กล้าตาย
ทางสุดท้ายหักยัดเขากุ่มอกไป

พญาสิงปัตทินต์ด้วยสิกร
แม่จนโตนคร ไม่เลที่อนตังเหล็ก ไทด
หยาบตรีเพชรตัดเสียร ในกั้นใด
ดท้สเดชะ สิ้นใจวายชีวา

ครั้นต่อมาพระรามให้ขมพูปาน
ไปครองเมืองปางตาลสี่บพงศา
มีขมพูวราชเป็นอุปราช
ร่วมปกครองนคราตุษสิกราว

ผู้ประพันธ์ : อัญชลี ณ เชียงใหม่

